

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 110/11

Luxemburg, 13 oktober 2011

Arrest in zaak C-439/09

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS / Président de l'Autorité de la
Concurrence e.a.

Een bepaling in een selectieve distributieovereenkomst die de distributeurs van de onderneming Pierre Fabre Dermo-Cosmétique verbiedt om haar producten via internet te verkopen, heeft de strekking de mededinging te beperken, behalve wanneer deze bepaling objectief gerechtvaardigd is

Een dergelijk verbod kan niet voor een groepsvrijstelling in aanmerking komen, maar onder bepaalde voorwaarden wel voor individuele vrijstelling

Artikel 101 VWEU bepaalt dat overeenkomst tot ertoe strekken of tot gevolg hebben dat de mededinging wordt beperkt, verboden zijn. Artikel 101, lid 3, VWEU voorziet erin dat onder bepaalde voorwaarden een individuele vrijstelling kan worden verleend voor overeenkomsten die de distributie van producten verbeteren of die bijdragen tot de bevordering van de economische vooruitgang. Daarnaast voorzien verschillende verordeningen erin dat sommige categorieën van overeenkomsten voor een groepsvrijstelling in aanmerking kunnen komen. Een van deze verordeningen, de groepsvrijstellingsverordening voor verticale overeenkomsten¹, voorziet in een dergelijke vrijstelling voor overeenkomsten die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze verordening bevat echter ook een lijst van overeenkomsten die niet voor een groepsvrijstelling in aanmerking komen.

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique („PFDC”) is een onderneming van de groep Pierre Fabre. Zij vervaardigt cosmetica en lichaamsverzorgingsproducten die zij ook in de handel brengt. Zij heeft meerdere dochterondernemingen waaronder de laboratoria Klorane, Ducray, Galénic en Avène. Hun producten worden, onder deze merken, hoofdzakelijk via apotheken verkocht, zowel op de Franse als op de Europese markt.

De betrokken producten vallen niet binnen de categorie van geneesmiddelen en staan dus los van het apothekersmonopolie dat in de Franse wetgeving is voorzien. De distributiecontracten voor deze producten van de merken Klorane, Ducray, Galénic en Avène precisieren echter dat zij uitsluitend in een fysieke ruimte en in aanwezigheid van een gediplomeerde apotheker mogen worden verkocht, zodat in de praktijk elke vorm van verkoop via internet aan banden wordt gelegd.

In oktober 2008 heeft de Franse mededingingsautoriteit, de Autorité de la concurrence, na onderzoek besloten dat vanwege het feitelijke verbod van verkoop via internet, de distributiecontracten van PFDC mededingingsbeperkende overeenkomsten waren die zowel met de Franse wetgeving als met het mededingingsrecht van de Europese Unie in strijd waren. De Autorité de la concurrence was namelijk van mening dat het verbod van verkoop via internet er noodzakelijkerwijs toe strekte om de mededinging te beperken en niet voor een groepsvrijstelling in aanmerking kwam. Deze autoriteit heeft ook besloten dat deze contracten evenmin voor een individuele vrijstelling in aanmerking kwamen.

PFDC heeft tegen deze beslissing beroep ingesteld bij de Cour d'appel de Paris (Frankrijk), dat het Hof van Justitie de vraag heeft voorgelegd of een algemeen en absoluut verbod van verkoop op internet naar zijn strekking een ‚hardekernbeperking’ van de mededinging opleverde, of een

¹ Verordening (EG) nr. 2790/1999 van de Commissie van 22 december 1999 betreffende de toepassing van artikel 81, lid 3, van het Verdrag op groepen verticale overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen (PB L 336, blz. 21).

dergelijke overeenkomst voor een groepsvrijstelling in aanmerking kwam en of, indien de groepsvrijstelling niet van toepassing was, deze overeenkomst in aanmerking kwam voor een individuele vrijstelling krachtens artikel 101, lid 3, VWEU.

Met zijn vandaag gewezen arrest herinnert het Hof eraan dat om te beoordelen of een contractbepaling de strekking heeft de mededinging te beperken, gekeken moet worden naar de inhoud van de bepaling, de doelstellingen die zij nastreeft en de economische en juridische context waarbinnen zij geplaatst moet worden.

Met betrekking tot de overeenkomsten die een selectief distributiestelsel vormen, heeft het Hof reeds opgemerkt dat deze de mededinging op de gemeenschappelijke markt noodzakelijkerwijs beïnvloeden. Dergelijke overeenkomsten moeten, **bij gebreke van een objectieve rechtvaardiging**, worden geacht „naar hun strekking” de mededinging te beperken. Een selectief distributiestelsel is echter met het recht van de Unie in overeenstemming, mits de distributeurs worden gekozen aan de hand van objectieve criteria van kwalitatieve aard, die uniform voor alle distributeurs worden vastgesteld en niet discriminerend worden toegepast, mits de eigenschappen van het betrokken product een dergelijk stelsel vereisen om de kwaliteit ervan in stand te houden en een juist gebruik ervan te verzekeren en, tot slot, de vastgestelde criteria niet verder gaan dan noodzakelijk is.

Na eraan te hebben herinneren dat **het de taak van de verwijzende rechter is om te onderzoeken** of de contractbepaling die elke vorm van verkoop via internet in feite verbiedt **gerechtvaardigd kan worden door een legitiem vereiste**, geeft het Hof hem in dat verband de **uitlegging van het recht van de Unie** die hem in staat moet stellen uitspraak te doen.

Zo benadrukt het Hof dat het wat het vrije verkeer betreft, de argumenten betreffende de noodzaak om op de persoon toegesneden advies te geven en deze te beschermen tegen een onjuist gebruik van de producten, in het kader van de verkoop van receptvrije geneesmiddelen² en contactlenzen³ niet heeft aanvaard als rechtvaardiging voor een verbod van verkoop via internet. Het Hof oordeelt ook dat de noodzaak om het prestigieuze imago van de producten van PFDC in stand te houden, geen objectieve doelstelling om de mededinging te beperken kan zijn.

Ten aanzien van de mogelijkheid voor de selectieve distributieovereenkomst om voor een groepsvrijstelling in aanmerking te komen, herinnert het Hof eraan dat deze vrijstelling niet van toepassing is op verticale overeenkomsten die ertoe strekken actieve verkopen of passieve verkopen aan eindgebruikers door de op het detailhandelniveau werkzame leden van een selectief distributiestelsel te beperken. Een contractbepaling die in feite het gebruik van internet als verkoopmethode verbiedt, heeft op zijn minst de strekking tot beperking van passieve verkopen aan eindgebruikers die via internet willen kopen en zich buiten het verzorgingsgebied van een lid van het selectieve distributiestelsel bevinden. De groepsvrijstelling is dus niet op deze overeenkomst van toepassing.

Een dergelijke overeenkomst kan daarentegen individueel voor toepassing van de wettelijke uitzondering in artikel 101, lid 3, VWEU in aanmerking komen, indien de verwijzende rechter vaststelt dat aan de voorwaarden van die bepaling is voldaan.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

² Arrest van het Hof van 11 december 2003, Deutscher Apothekerverband (zie [CP 113/03](#)).

³ Arrest van het Hof van 2 december 2010, Ker-Optika (zie [CP 117/10](#)).

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106